

40 let od rekordu z července 1983

V těchto dnech si připomínáme výročí teplotního rekordu. Před 40 lety, konkrétně 27. července 1983, meteorologové poprvé naměřili na území tehdejšího Československa teplotu nad 40 °C. Ale i celé léto bylo na tu dobu nezvykle teplé. Jak vypadalo léto 1983 v kontextu tehdejší doby a jak se jeví ve srovnání s dneškem?

Léto roku 1983

Před rokem 1983 se v zeměpisných atlasech, učebnicích i různých klimatologických sbornících uváděla jako nejvyšší oficiální naměřená teplota na území Československa hodnota z jižního Slovenska, a sice 39,8 °C. To se změnilo dne 27. července 1983, kdy byla na několika meteorologických stanicích ve středních a jihozápadních Čechách dosažena maximální teplota 40 °C nebo i víc. Nejvyšší teplotu hlásila stanice Praha-Uhřetěves, a to 40,2 °C. Tato hodnota se stala novým československým (a později po rozdělení republiky českým) absolutním teplotním rekordem, který platil až do 20. srpna 2012.

Vraťme se však ještě k roku 1983. Teplo nebylo jen 27. července - i celé léto 1983 bylo na tu dobu nezvykle teplé, zejména v porovnání třeba s léty 1978 nebo 1980. Při porovnání dlouhodobých teplotních měření v Praze-Klementinu můžeme konstatovat o létě 1983 jednu kuriózní skutečnost. Pokud porovnáme průměrné letní teploty v Praze-Klementinu (tedy konkrétně průměrnou teplotu za měsíce červen až srpen), tak na jedné straně bylo léto 1983 **nejteplejší za předchozích více než 110 let**, tedy za období 1870 až 1982, ale na druhé straně v porovnání s posledními 8 lety **žádné léto v období 2015 až 2022 nebylo tak studené jako léto 1983**. (To platí pro stanici Praha-Klementinum; na některých stanicích to neplatí tak absolutně, ale i na nich patřilo léto 1983 ve své době mezi ta nejteplejší, zatímco v posledních 8 letech by se zařadilo mezi ta nejchladnější).

Pro upřesnění můžeme pro Prahu-Klementinum uvést konkrétní čísla:

Průměrná letní teplota **v roce 1983** byla 20,8 °C.

Nejvyšší průměrná letní teplota v období 1870–1982 byla 20,5 °C, a to v letech 1947 a 1950.

Nejnižší průměrná letní teplota za období 2015–2022 byla 21,0 °C, a to v roce 2016.

Pro srovnání ještě můžeme uvést, že například již vzpomenuté léto 1978 mělo průměrnou teplotu 17,6 °C a léto 1980 mělo průměrnou teplotu 17,8 °C.

Pro úplnost zbývá dodat, že teplotní rekord z roku 1983 platil až do 20. srpna 2012, kdy byla v Dobřichovicích naměřena teplota 40,4 °C. Teplota 40 °C byla pak ještě dosažena 8. srpna 2015 v Řeži u Prahy.